

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет історії, політології та міжнародних відносин
Кафедра історії України

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

Актуальні питання історії та культури України
(обов'язкова)

Освітньо-професійні програми «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка»

Спеціальності: 141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка

Галузі знань: 14 Електрична інженерія

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Мова навчання українська

Розробник: доктор історичних наук, доцент Юрій Михайло Федорович

E-mail: m.yuriy@chnu.edu.ua

Контактний телефон - 0502989665

Консультації:

Очні та онлайн-консультації:

за попередньою домовленістю через e-mail

m.yuriy@chnu.edu.ua

1. Актуальність дисципліни (призначення навчальної дисципліни)

Новітній підхід до викладання історії та культури України включає в себе формування у здобувачів історичного мислення, допомагає зрозуміти сучасність за допомогою ретроспективного аналізу минулого. Історичне мислення є важливим чинником соціальної активності, виховання патріотизму, консолідації народу, інтеграції та мобілізації задля вирішення певних соціальних завдань. Знання історії та культури України є необхідною умовою ефективної участі здобувачів у суспільно-політичному житті України. Знання й розуміння історичних і культурних процесів, що стосуються історії України, уміння аналізувати та робити висновки щодо уроків цієї історії, а також прогнозування можливих наслідків сучасних політичних процесів крізь призму минулого є надзвичайно важливим і актуальним для формування свідомості здобувача як повноцінного громадянина України, особливо в час світових катаклізмів та російського збройного вторгнення.

2. Мета навчальної дисципліни:

- ознайомити здобувачів з найактуальнішими з точки зору сучасності подіями української історії та історії української культури, з періодами та формами існування української державності, сторінками боротьби українського народу проти поневолення, за державність та незалежність;
- домогтися усвідомленого, міцного засвоєння здобувачами програмового матеріалу, розуміння процесу розвитку політичної та культурної історії як закономірного розвитку історії України;
- навчити здобувачів самостійно встановлювати причинно-наслідкові зв'язки при аналізі історичних подій та фактів, що стосуються актуальних питань історії та культури України, виробляти у них уміння використовувати історичний досвід для вирішення сучасних завдань.

3. Пререквізити

Відсутні.

4. Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні набути таких компетенцій:

Загальні компетентності (ЗК)	ЗК03	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
	ЗК05	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
	ЗК09	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого

		розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК10	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
Програмні результати навчання	ПР14	Розуміти принципи європейської демократії та поваги до прав громадян, враховувати їх при прийнятті рішень.

У результаті вивчення курсу здобувачі обох спеціальностей

- повинні **знати**:

- конкретний фактичний матеріал (дати, біографії діячів і т.д.), який стосується основних етапів та ключових подій розвитку української державності у її політичному та соціально-економічному вимірах;
- закономірності розвитку культурних процесів в історії України;

- повинні **вміти**:

- використовувати набуті знання для вирішення завдань своєї професійної діяльності;
- користуватися необхідним понятійним апаратом, який стосується актуальних питань політичної історії України та історичного розвитку української культури, для дотримання громадянської позиції в сучасному інформаційному просторі;
- використовувати набуті психолого-педагогічні і методичні прийоми для підвищення свого фахового рівня.

5. Опис навчальної дисципліни

3.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	1	3	90	30		15		45		екзамен
Заочна											

5.2. Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми занять	Змістовий модуль 1. Історія України IX – кінця XVIII ст.												
Тема 1. Київська Русь та її місце в історії України	6	2	2			2							
Тема 2. Галицько-Волинська держава	5	2				3							
Тема 3. Розвиток культури у Київській Русі та Галицько-Волинській державі	5	2				3							
Тема 4. Військо Запорозьке у XVI – першій половині XVII ст.	7	4	2			1							
Тема 5. Визвольна війна українського народу середини XVII ст. і відродження державності	6	2	2			2							
Тема 6. Україна в добу Руїни	5	2				3							
Тема 7. Українські	4		2			2							

землі в кінці XVII – XVIII ст.													
Тема 8. Українська культура козацької доби	4	2				2							
Разом за ЗМ1	42	16	8			18							
Теми занять	Змістовий модуль 2. Історія України кінця XVIII – початку XX ст.												
Тема 9. Наддніпрянська Україна у першій половині XIX ст.	4	2				2							
Тема 10. Західноукраїнські землі у кінці XVIII – на початку XX ст.	4		2			2							
Тема 11. Українська культура XIX ст.	5	2				3							
Тема 12. Українські національно-визвольні змагання 1917-1920 рр.	7	2	2			3							
Тема 13. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період	5	2				3							
Тема 14. Радянська Україна у міжвоєнний період (1921-1939 рр.)	4	2				2							
Тема 15. Україна у 40-80-х рр. XX ст. Україна в період незалежності.	5	2				3							
Тема 16. Актуальні питання історії Північної Буковини та Північної Бессарабії (ч.1)	5	2				3							
Тема 17. Актуальні питання історії Північної Буковини та Північної Бессарабії (ч.2)	5		1			4							
Тема 18. Актуальні питання історії ЧНУ	4		2			2							
Разом за ЗМ 2	48	14	7			27							
Усього годин	90	30	15			45							

5.3. Питання, передбачені для самостійного опрацювання

№ п/п	
1.	Проаналізуйте умови та процес входження України до складу Радянського Союзу.
2.	Покажіть напрямки та наслідки репресій в Україні у 1920-і – 1930-і рр.
3.	Охарактеризуйте становище західноукраїнських земель у складі Польщі, Румунії та Чехословаччини у міжвоєнний період.
4.	Проаналізуйте виникнення, структуру та ідеологічні засади діяльності Організації українських націоналістів. Визначте основні напрямки діяльності ОУН у міжвоєнний період.
5.	Охарактеризуйте умови появи та напрямки діяльності товариства «Просвіта» і Наукового Товариства імені Тараса Шевченка.
6.	Проаналізуйте українську музичну культуру і театр у ХІХ ст.
7.	Висвітліть особливості розвитку української культури початку ХХ ст.
8.	Опишіть український культурний ренесанс 1920-х рр.
9.	Визначте специфіку розвитку української культури у 60-х – 80 х рр. ХХ ст.
10.	Дайте коротку характеристику діяльності Української Академії Наук від заснування до сучасності.
11.	Дайте характеристику Іванові Франку як діячеві української культури.
12.	Покажіть місце Тараса Шевченка у становленні нової української культури.

4. Форми і методи навчання:

- лекційні заняття;
- семінарські заняття.

Технічне програмне забезпечення/обладнання:

- проектор;
- будь-які комп'ютерні та мобільні пристрої, які підтримують роботу із середовищем Google Workplace.

Програмне забезпечення:

- будь-які інтернет-переглядачі, які підтримують роботу із середовищем Google Workplace (Chrome, Internet Explorer, Opera, Safari, Vivaldi і т.д.
- спеціальні мобільні додатки для систем Android та iOS: Google Drive, Google Calendar, Google Spreadsheets, Google Meet.

5. Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем курсу є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Оцінювання рівня та якості знань здобувачів здійснюється із врахуванням індивідуальних особливостей здобувачів і передбачає диференційований підхід в його організації.

Оцінка «відмінно» («А») виставляється здобувачами, які набрали загальну суму балів 90-100 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- ґрунтовно засвоїли поданий на лекціях матеріал, вміють його використовувати для аргументації тих чи інших положень при розкритті змісту відповідної проблеми;
- вільно оперують фактологічною базою, відмінно орієнтуються у хронології, оволоділи відповідною науковою термінологією, що передбачена при освоєнні даного курсу.

Оцінка «добре» («В») виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 80-89 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- виявили обізнаність та загалом засвоїли програмний матеріал;
- продемонстрували знання фактичного матеріалу, орієнтуються в історичних датах, володіють відповідною науковою термінологією;
- допускають невеликі помилки та перекручення.

Оцінка «задовільно» («С») виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 70-79 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- в основному засвоїли програмний матеріал;
- продемонстрували знання фактичного матеріалу, орієнтуються в історичних датах, загалом володіють відповідною науковою термінологією;
- допускають помилки та перекручення.

Оцінка «задовільно» («D») виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 60-69 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- певною мірою опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають поверхневі знання щодо проблем, які вивчалися;
- показали певну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій;
- допускають значні помилки та перекручення, однак засвоїли основний фактологічний та проблемний матеріал курсу.

Оцінка «задовільно» («E») виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 50-59 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- певною мірою опанували матеріал, передбачений програмою курсу, мають поверхневі знання щодо проблем, які вивчалися;
- показали фрагментарну обізнаність щодо змісту питань, що розглядалися під час лекцій;
- допускають суттєві помилки та перекручення, однак засвоїли найбільш основний фактологічний та проблемний матеріал курсу.

Оцінка «незадовільно» («FX») з можливістю повторного складання виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 35-49 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували занять і не проявляли бажання до самостійної роботи;
- не опрацювали рекомендованої літератури;
- демонструють відсутність засвоєння фактологічного та проблемного матеріалу курсу.

Оцінка «незадовільно» («F») з обов'язковим повторним курсом виставляється здобувачам, які набрали загальну суму балів 1-34 від максимальної кількості можливих. При цьому:

- не відвідували занять, були відсутніми під час проведення проміжного і підсумкового контролю;
- не виявили належних навичок і бажання до самостійної роботи,
- не опрацювали рекомендованої літератури;
- демонструють цілковиту відсутність засвоєння фактологічного та проблемного матеріалу курсу.

Розподіл балів, які отримують здобувачі

Здійснюється наступним чином (вказана максимально можлива кількість):

- 1 модуль – 30 б. (20 б. за роботу на семінарах; 10 б. за модульну к/р);
- 2 модуль – 30 б. (20 б. за роботу на семінарах; 10 б. за модульну к/р);
- модуль-контроль (екзамен) – 40 б.

Поточне оцінювання та 1, 2 модулі (60 балів)									Підсумковий модуль-контроль (екзамен)	Загальна сума	
Змістовий модуль 1											
T1*	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8				
5			5	5		5		/ 10**			
Змістовий модуль 2											
T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	T17			T18
5			5				5				5/10**
									40	100	

*T1-T8 – теми змістових модулів.

**/10 – максимальна оцінка модуль-контролю

Оцінка за навчальну дисципліну виводиться відповідно до такої шкали оцінювання, затвердженої Міністерством освіти і науки України.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Засоби оцінювання

- тестові завдання на платформі Google Forms;

7. Форми поточного та підсумкового контролю.

- усна відповідь здобувача під час семінарського заняття;
 - модульні контрольні роботи на платформі Google Forms;
- підсумкового контролю:**
- екзамен у формі тестової роботи на платформі Google Forms.

8. Рекомендована література

8.1. Основна

1. Бойко О. Д. Історія України. Київ: Академія, 2018. 720 с.
2. Бойко О. Д. Новітня історія України (2014–2019 рр.): навч. посібник. Київ: Академія, 2019. 160 с.
3. Борисенко В. Й. Курс української історії: З найдавніших часів до XX століття. Київ: Либідь, 1998. 616 с.
4. Брехуненко В. та ін. «Братня» навала. Війни Росії проти України XII–XX ст. Київ, 2016. 248 с.
5. Ваврух М., Гавалюк Р. Нариси з історії української культури: архітектура, образотворче мистецтво, музика, театр, кіно. Львів, 2018. 224 с.
6. Висоцький О.Ю. Історія української культури: Навчальний посібник. Дніпропетровськ, 2009. 130 с.
7. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX–XX століття. Київ, 2019. 656 с.
8. Єкельчик С. Історія України: становлення модерної нації. Київ, 2011. 376 с.
9. Історія України. Неупереджений погляд: Факти, міфи, коментарі / В.В. Петровський та ін. Харків, 2007. 592 с.
10. Лазарович М. В. Історія України: навч. посіб. Київ, 2013. 685 с.
11. Магочій П.-Р. Україна: історія її земель та народів. Ужгород, 2012. 794 с.
12. Плохій Сергій. Брама Європи: Історія України від скіфських воєн до незалежності. Харків, 2016. 496 с.
13. Попович М. В. Нарис історії культури України. Київ, 2017. 730 с.
14. Стьопін А.А. Історія України: конспект лекцій: навчальний посібник. Одеса, 2018. 104 с.
15. Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України. Київ, 2005. 584 с.

8.2. Додаткова

1. Апанович О. Розповіді про запорозьких козаків. К., 1991. С. 6–18, 69–114, 127–140.
2. Баран В.К., Даниленко В.М. Україна в період системної кризи / Україна крізь віки: У 15 т. Т. 13. К., 1999. 304 с.
3. Боплан Г. Опис України. Львів, 1990. С. 56–73.
4. Борщак І., Мартель Р. Гетьман І.Мазепа. К., 1991. 316.
5. Брайчевський М. Українсько-шведський союз 1708 р. // Україна. 1992. № 2. С. 42–56.
6. Буковина: історичний нарис. Чернівці, 1998. 416 с.
7. Верстюк В. Українська Центральна Рада. К., 1997. 344 с.
8. Веденєєв Д., Лисенко О. Військово-політична діяльність ОУН та УПА у світлі норм міжнародного гуманітарного права // УІЖ. 2007. № 3. С. 46–65.
9. Голобуцький В. Запорозьке козацтво. К., 1994. 539 с.
10. Голод 1932–1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів. К., 1993. 605 с.
11. Гунчак Т. Україна . Перша половина XX століття. К, 1993. С. 30–203.
12. Гуржій О.І., Чухліб Т.В. Гетьманська Україна / Україна крізь віки. К., 1999. Т. 8. 304 с.
13. Даниленко В. Сталінізм в Україні: 20–30-ті рр. К., 1991. 141 с.

14. Ісаєвич Я. Братства та їх роль у розвитку української культури. К., 1966. 252 с.
15. Ковалець Т. Антипольські повстання 1637–1638 рр. за неопублікованими «Матеріалами для історії воссоединения Руси» П. Куліша // Київська старовина. 2012. № 5–6. С. 171–186.
16. Ковалець Т. Військова символіка Війська Запорозького у повстаннях 20–30-х рр. XVII ст. в Україні // Буковинський журнал. 2011. № 3. С. 163–171.
17. Ковалець Т. Військові ради запорозьких козаків у 20–30-х роках XVII ст. // Питання історії України: зб. наук. ст. Чернівці, 2012. Т. 15. С. 151–155.
18. Ковалець Т. Козацька стратегія у повстанні 1630 р. в Україні // Питання історії України: зб. наук. статей. Чернівці, 2013. Т. 16. С. 156–162.
19. Ковалюк В.Р. Західна Україна на початку Другої світової війни // Сторінки історії України: XX ст. К., 1992. С. 105–120.
20. Котляр М. Володимир Великий. Ярослав Мудрий. К., 1996. 216 с.
21. Котляр М. Галицько-Волинська Русь / Україна крізь віки: В 15 т. К., 1998. Т. 5. 336 с.
22. Крип'якевич І. Богдан Хмельницький. Львів, 1990. 408 с.
23. Кугутяк М. Галичина: сторінки історії. Львів, 1992. С. 20–41.
24. Филипчук О. Забутий святий. Князь Володимир Великий між Сходом та Заходом. Laugus, 2020.
25. Литвин М.Р., Науменко К.Є. Історія ЗУНР. Львів, 1995. 361 с.
26. Мейс Джеймс. Штучний голод 1933 р. в радянській Україні: що сталося і чому? // УІЖ. 2007. № 1. С. 185–199.
27. Мельник Л.Г. Боротьба за українську державність: XVII ст. К., 1995. С. 6–100.
28. Михайлик М.В. Нацистська пропаганда в окупованому Києві // УІЖ. 2006. № 1. С. 131–144.
29. Моця О.П. Київська Русь і країни Європи: характерні риси східнослов'янської державності, рівні міжнародних відносин та напрями контактів // УІЖ. 2007. № 1. С. 4–19.
30. Нагасвський І. Історія української держави двадцятого століття. К., 1993. С. 33–37.
31. Народне віче Буковини. 1918–1993. Чернівці, 1994. 114 с.
32. Нікольський В.М. Репресії за «лімітами» (1937–1938 рр.) // УІЖ. 2006. № 3. С. 210–222.
33. Рабенчук О.П. Соціальні настрої та поведінка населення України в період голоду 1946–1947 рр. // УІЖ. 2006. № 4. С. 87–100.
34. Сас П. М. Політико-правові засади воєнної служби запорозьців та грошова винагорода їм за участь у Хотинській війні 1621 р. // УІЖ. 2005. № 6. С. 4–32.
35. Сергійчук В. Байда Вишневецький – ратник української землі // Дніпро. 1989. № 2. С. 122–132.
36. Сергійчук В. Військово-територіальна організація народної армії в перший період визвольної війни // УІЖ. 1987. № 7. С. 85–93.
37. Солдатенко В.Ф. Українська революція: історичний нарис. К., 1999. 976 с.
38. Федорук А., Михайлина П. Міське населення у народному повстанні 1630–1631 рр. в Україні // Питання історії України. 2010. Т. 13. С. 13–24.
39. Федорук Я. Зовнішньополітична діяльність Б. Хмельницького і формування його політичної програми: 1648 – вересень 1649. Львів, 1993. 68 с.
40. Чухліб Т.В. Гадяцька угода та ідея її відновлення в українсько-польських відносинах другої половини XVII ст. // УІЖ. 2008. № 3. С. 45–74.

41. Шаповал Ю.І. Петро Шелест у контексті політичної історії України ХХ ст. // УІЖ. 2008. № 3. С. 134–148.
42. Шевчук В. Козацька держава. К., 1995. С. 51–209.
43. Щербак В.О. Джерела формування українського козацтва // УІЖ. 1994. № 2–3. 160 с.
44. Яворницький Д. Історія запорізьких козаків: В 3 т. Львів, 1990. Т. 1–2. 451 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Бойко О. Історія України. К., 2003. http://ebk.net.ua/Book/history/boyko_iu/zmist.htm
2. Грушевський М. Історія України-Русі: у 6 т. К., 1994. <http://litopys.org.ua/hrushrus/iur.htm>
3. Новітня історія України (1900–2000): підручник / А.Г.Слюсаренко. К., 2002. <http://www.lib.ua-ru.net/content/3244.html>
4. Полонська-Василенко Н. Історія України. К., 1993. <http://www.studentbooks.com.ua/content/view/121/49/>
5. <http://www.history.org.ua>
6. <http://www.history.com.ua>
7. <http://litopys.org.ua>
8. <http://ukrhistoria.at.ua>
9. <http://incognita.day.kiev.ua>
10. <http://www.istpravda.com.ua>
11. <http://history.franko.lviv.ua/>
12. <http://history.kiev.ua/>
13. <http://historical-club.org.ua/>
14. <http://www.haidamaka.org.ua>
15. <http://www.cossackdom.com>
16. <http://www.nbu.gov.ua/>
17. <http://pidruchniki.ws/>
18. <http://diasporiana.org.ua/>
19. <http://chtyvo.org.ua/>